

Α Κ ΤΕΧΝΕΣ

IN MEMORIAM

Αλέξανδρος Παναγούλης

Δώστε μου: στο παλληκάρι, δώστε κρασί
δώστε την πωότη ήλιαχτίδα, την πιο χρυσή
Αυγή, που χάθηκε ο ήλιος, πουν' το θυμάρι, τα νερά
πουναι τα μπράτσα που γελούνε, πουνε στα πόδια τα φτερά.

Κλαίνε χλωμές οι παπαρούνες, κι' αυτές θογγά
κλαίνε στη ρεματιά τ' άβδηνας, μένονε μουγγά.
Άνεμε, το στρατί σου πάρε, κι' άειντε μπρός
Ο Μεγαλέξανδρος γεννιέται, άλλος Χριστός.

Όταν έγραφα το ποίημα αυτό, ο Αλέξανδρος Παναγούλης σάπιζε στις φυλακές ύστερα από την άπελπισμένη προσπάθειά του να σκοτώσει τον δικτάτορα. Σάπιζε στις φυλακές είναι μια κουβέντα, γιατί από κεί μέσα ήταν το σύμβολο του θάρρους και της παλληκαριάς που μας ένπνεζε όλους έμας και μας έκανε να έλπίζουμε στην πολυπόθητη άλλαγή. Ο Γιώργος Κοτσώνης είχε ένδιαφερθεί τότε για το ποίημα (που το είχε δει δημοσιευμένο στη «Χαραυγή») και άρχισε να το μελοποιεί. Τελικά το τραγούδι κατόρθωσε να κυκλοφορήσει στην υσανοκρατούμενη Ελλάδα με δυο άλλαγές. Στον τίτλο, που έγινε «Το παλληκάρι», και στον τελευταίο στίχο που μετατράπηκε σε «Τώρα ή Άνοιξη γεννιέται τώρα το φώς», για ν' αποφευχθεί ή όλοάνηρη άναφορά στον Αλέξανδρο.

Ο δίσκος είχε σημειώσει τεράστια έπιτυχία στην Ελλάδα, που τότε έπασχε από έλλειψη άντιστασιακού τραγουδιού, και μάλιστα περνώντας κάτω από τα μωπικά μάτια της λογοκρισίας.

Μετά την πτώση της χούντας στην Ελλάδα και μετά από τον δικό μας χαλασμό, όταν βρεθήκαμε για αρκετό χρόνο στην Αθήνα, γνωρίσαμε από κοντά τον άνθρωπο Παναγούλη, που δεν άτεχε και πολύ από τον θούλο Παναγούλη. Του χάρισα το ποίημα, μιά και όσο κι' αν έβωθα στην Αθήνα δε μπόρεσα να βρω τον δίσκο. Τώρα πιά ο Θεοδωράκης είχε αρνηθεί τα πάντα. Το «παλληκάρι» δεν θοισκόταν πουθενά. Είχε έπιτελέσει τον ρόλο του στη δικτατορία, έτσι σεμνά κι' άποσύρθηκε δίγοντας και πάλι σεμνά τη θέση του ως κολοσσού του Ρίτσου, του Έλυτη, του Σεφέρη, του Μίκη που πιά κυκλοφορούσαν έλευθερα.

Γνώρισα και τη μάνα του Παναγούλη, την υπέροχη έκεψη κυρία Άθηνά. Οί πρώτες της κουβέντες ήταν μιά άπολογία:

—Τί έκαναν παιδιά μου, τίπατα δεν έκανα. Έχετε δει την

κλώσσα πώς φυλάει τα μικρά της; Έγώ τι περισσότερα έκανα απ' αυτό:

«Η δεύτερη κουβέντα της, ένώ

μας πρόσφερε φρεσκοκομμένα απ' τη σελίδα της σελά κι' ένώ ο Αλέξανδρος ρουφούσε τα νέα απ' τις έφημερίδες για το Κυπριακό, ήταν τα παιδιά της Κύπρου:

—Μαθαίνω πώς φέρνουνε τα όρφανά παιδάκια και τα τάνε σε

ίδούμα. Πού έσκακούστηκε αυτό, ή κάθε Έλληνίδα μόνε να πάρει στο σπίτι της από ένα παιδί, να το αναθρέψει σά δικό της. Ορίστε, κι' άς είμαι γιά, φέρτε μου άμέσως δυο παιδιά...

Σ' αυτή τη γυναίκα πάλι ή σκέψη μου αυτή τη στιγμή, κι' άχι στον άκοινό μεκό. Πιστεύω πώς ή πίκρα κι' ο πόνος της δεν θα κάνουν να λιποθυμίσει και πώς θα μπορέσει να παραμερίσει το φοικτό κενό που άφήνει ο χαμός του παιδιού, και θα

Της "Έλλης Παιονίδου

σταθεί στα πιο ούσιαστικό, που παραμένει όσο κι' αν ο χρόνος φεύγει: πώς ο Αλέξανδρος θα μείνει άθάνατος. Θα είναι το άθάνατο νέο, αλογερό Παλληκάρι, που θα έμπνεί και θα έμψυχώνει τις γενιές του θάρρου.

ΛΕΜΕΣΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΤΡΕΑ ΒΟΥΤΣΙΝΑ

"Άγνωστο έργο του Τέν. Ούΐλλιαμς άνέβηκε στο Παρίσι

ΑΘΗΝΑ. Μάϊος.— ΣΥΜΦΩΝΑ με πληροφορίες από το Παρίσι, ο διάσημος έλληνοκλής καταγωγής σκηνοθέτης Αντρέας Βουτσίνας, έτοιμάσε μιά παράσταση για το παρισινό κοινό μ' ένα άγνωστο έργο του διάσημου Αμερικανού δραματουργού Τέννεση Ούίλλιαμς, το «Κοάτος του δράκου». Η πανκόσμια προέμια του έργου δόθηκε το περασμένο Σάββατο στη καλλιτική πρωτεύουσα και σημείωσε έξαιρετική έπιτυχία.

Το «Κράτος του δράκου» γράφτηκε στα 1947, αλλά εκδόθηκε πρόσφατα. Η παγκόσμια προέμια του στα γαλλικά δόθηκε σ' ένα γραφικό καφέ θέατρο στο Κουπ - Σου με τον τίτλο «Δέν σεντάζουσι τη ζωή μου αύριο». Τα πιο έγκωμιαστικά από τα λόγια για την παράσταση συγκέντρωσε για τη σκηνοθεσία του ο συμπατριώτης μας Αντρέας Βουτσίνας, για τον όποιο μάλιστα

γράφει μιά γαλλική έφημερίδα στην κριτική της: «...Με την άστυ σκηνοθεσία του κρατάει την παράσταση σε ύψηλά επίπεδα. Και άνεχίζει: «Όσο για το ίδιο το έργο. Πρόκειται για μιά λυρική έξερση του Γαύίλλιαμς. Ο Αντρέας Βουτσίνας έβωσε μιά γοητευτική άτμόσφαιρα στο έργο διαθιζόντάς το με τους έρωτες ήχους ένός τυμπάνου και τις άπαλές γότες ένός πιάνου...».

Στην περιβλή παράσταση παραγωγιστών ο Ρέν Μπαρτές Φορντ και Νασί

ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ

Πρωτομαγιά φλογάτη
γιωρτάζει ή έργατιά
μιά ή Μάννα σου Άλέκο
πάλι τικρά θρηνά.

Πρωτομαγιά